

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące gminy/powiatu

nazwa inicjatywy	Kreowanie postaw obywatelskich i budowa tożsamości na kanwie jubileuszu 700-lecia urodzin w Kowalu na Kujawach –Króla Kazimierza Wielkiego
nazwa gminy/powiatu	Gmina Miasto Kowal
dokładny adres	Kowal 87-820 ul. Piwna 24
województwo	kujawsko-pomorskie
telefon	54 2841-330 ,54 2841-255
adres strony internetowej	www.kowal.eu
faks	54 2842-231
adres e-mail	kowal@kowal.eu

2. Rodzaj(e) podjętych działań *(zaznacz)*:

- kształtowanie efektywnych systemów konsultacji społecznych i udziału obywateli w formułowaniu strategii rozwoju i prowadzenia polityki lokalnej lub regionalnej;
- wprowadzanie nowatorskich form demokracji lokalnej;
- rozwijanie systemów kontroli i komunikacji społecznej, ze szczególnym podkreśleniem przejrzystości procesów decyzyjnych władz gminy lub powiatu;
- oryginalne formy aktywizacji działalności obywatelskich i współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- formy działalności z podmiotami gospodarczymi i ich samorządami na rzecz wspólnoty obywatelskiej i lokalnego rozwoju;
- działania na rzecz wychowania obywatelskiego, w tym pozaszkolne inicjatywy edukacyjne, działania na rzecz młodych mieszkańców gminy lub powiatu;
- decentralizację realizacji zadań publicznych, drogą przekazywania jej organizacjom obywatelskim lub jednostkom bliższym obywateli;
- inne
  - inicjowanie współpracy samorządów, instytucji, organizacji i innych podmiotów, w tym zwłaszcza szkół, mających za swojego patrona króla Kazimierza Wielkiego,

- dokumentowanie i upowszechnianie wiedzy na temat dokonań króla Kazimierza Wielkiego,
- koordynacja działań oraz wymiana doświadczeń i informacji między miastami związanymi ideą kazimierzowską,
- integracja społeczności lokalnej,
- aktywne uczestnictwo mieszkańców w tworzenie, decydowanie i realizowanie działań związanych z obchodami urodzin króla Kazimierza Wielkiego.

3. Przedmiot działalności

Przygotowania do jubileuszu 700. urodzin w Kowalu króla Kazimierza Wielkiego, jako kanwa rozwoju społeczności obywatelskiej, integracji społecznej i budowy tożsamości 3,5 tysięcznej wspólnoty samorządowej, w oparciu o chlubne karty historii.

Z inicjatywy samorządu Kowala zaangażowano ogół mieszkańców, a także Sejmik Woj. Kuj.-Pom. w organizację jubileuszu 700. urodzin Króla – poprzez budowę granitowego pomnika i parku noszącego jego imię oraz organizację w Kowalu ogólnopolskich uroczystości jubileuszowych pod Honorowym Patronatem Prezydenta RP.

4. Opis działań

Samorząd Kowala 3,5-tysięcznego miasteczka na Kujawach, nawiązując do niezrealizowanych zamiarów kilku pokoleń kowalan, po przeprowadzeniu konsultacji społecznych w postaci listu otwartego do mieszkańców i uzyskaniu popierających uchwał wszystkich działających w mieście organizacji pozarządowych, postawił sobie za cel godne uczczenie króla Kazimierza Wielkiego, który urodził się w Kowalu 30.04.1310 r. Okazją ku temu był jubileusz 700. urodzin Króla, który miał miejsce 30.04.2010r. Oprócz wzniesienia pomnika w nowo zbudowanym parku noszącym imię Króla, za cel postawiono też integrację społeczności lokalnej oraz budowę tożsamości lokalnej zakorzenionej w chlubnej tradycji, a także promocję miasta w całej Polsce.

Aby nadać jubileuszowi 700.ogólnopolski charakter, z inicjatywy Burmistrza Kowala w kwietniu 2008r. powstało Stowarzyszenie Miast Króla Kazimierza Wielkiego, do którego należy obecnie blisko 40 kazimierzowskich miast i miejscowości, kilkadziesiąt szkół oraz I Pomorska Brygada Logistyczna Wojska Polskiego w Bydgoszczy, która także przyjęła Króla za swego patrona. W tym samym roku powstał też Komitet Budowy Pomnika Króla Kazimierza Wielkiego w Kowalu, na czele którego stanął burmistrz Kowala Eugeniusz Gołembiewski.

Obchody jubileuszu zainaugurowano 29.04.2009r. mszą św. w katedrze na Wawelu, w której -bez zaangażowania środków publicznych- wzięło udział ponad 400 mieszkańców Kowala, z czego większość to młodzież i dzieci. Z Kowala do Krakowa za własne pieniądze pojechało 15% populacji miasteczka. W uroczystości na Wawelu zaangażował się urodzony w Kowalu wybitny aktor - Jan Nowicki oraz członkowie organizacji pozarządowych: Towarzystwa Miłośników Kowala i Okolic, Związek Emerytów i Rencistów, Koła Gospodyń Wiejskich, Kółka Rolniczego, PCK, Ochotniczej Straży Pożarnej i jej orkiestry wraz z mażoretkami oraz chór parafialny. Zaraz potem, 30.04.2009 r. nastąpiło uroczyste wmurowanie kamienia węgielnego pod pomnik Króla i rozpoczęto budowę nowego parku z wykorzystaniem środków unijnych z PROW. Park powstał

na działce przekazanej miastu przez parafię. W ramach przygotowań do jubileuszu 700-lecia urodzin Kazimierza Wielkiego na prośbę burmistrza Kowala ówczesny Prezydent RP Lech Kaczyński 04.03 .2010r zorganizował w Pałacu Prezydenckim uroczyste spotkanie dla ok. 200 przedstawicieli samorządów miast i gmin kazimierzowskich z całej Polski. W tym samym czasie ówczesny Marszałek Sejmu RP Bronisław Komorowski osobiście przyjął prośbę Burmistrza Miasta Kowala o podjęcie przez Sejm RP uroczystej uchwały czczącej pamięć króla Kazimierza Wielkiego w 700. rocznicę Jego urodzin, co- z udziałem delegacji Kowala- nastąpiło 29.04.2010r.

Wcześniej, staraniem komitetu budowy pomnika prywatny przedsiębiorca Roman Bagdziński z Włocławka wykonał nieodpłatnie fundament i żelbetonowy cokół pomnika, z materiałów zakupionych przez innych przedsiębiorców. Projekt fundamentu i cokołu opracował -także nieodpłatnie- inż. Tomasz Ostrowski z Włocławka. Wykonanie pomnika, wg. projektu wywodzącego się z Kowala młodego artysty Artura Jeziorskiego, powierzono rzeźbiarzowi Tadeuszowi Biniewiczowi z Gostynina. W czasie trwającego blisko rok procesu rzeźbienia wśród mieszkańców i sympatyków miasta intensywnie gromadzono środki finansowe. W publiczną zbiórkę zaangażowało się ok. 1200 indywidualnych i zbiorowych ofiarodawców. Zebrane środki pozwoliły sfinansować w całości- bez udziału środków pochodzących z budżetu samorządu miasta- wszystkie wydatki związane z budową pomnika, w tym: zakup w Portugalii bloku granitowego o wadze ok. 50 ton, jego transport , opracowanie projektu pomnika, jego wykonanie, wraz z urządzeniem przestrzeni wokół niego. Najwięcej środków, bo aż 140 tys .zł, przyniosło rozprowadzanie wśród darczyńców pamiątkowych, granitowych tabliczek z nazwiskami ofiarodawców, w cenie nie mniej niż 1000 każda. Tabliczki te zostały umieszczone w sąsiedztwie pomnika jednak w sposób nie zakłócający jego artystycznego wizerunku. W dzieło wzniesienia pomnika zaangażowali się także żołnierze I Pomorskiej Brygady Logistycznej w Bydgoszczy, którzy bezpłatnie przewieźli wraz z kowalskimi strażakami ważący 18 ton pomnik z pracowni rzeźbiarza i ustawili go na cokole. Uroczystość odsłonięcia pomnika i otwarcia parku, której nadano rangę ogólnopolską, miała miejsce dokładnie w dzień urodzin Króla –tj. 30.04.2010r. Jej pierwszą częścią był średniowieczny jarmark z udziałem bardzo wielu mieszkańców Kowala poprzebieranych w historyczne stroje. Oprócz części oficjalnej, jej atrakcją było plenerowe widowisko historyczne o Kazimierzu Wielki. Uroczystość tę sfinansował Sejmik Woj. Kuj-Pom., który jednocześnie ogłosił rok 2010- Rokiem króla Kazimierza Wielkiego w całym województwie.

5. Uzyskane efekty

Największym efektem wszystkich działań związanych z jubileuszem 700.urodzin króla Kazimierza wielkiego jest integracja całej społeczności lokalnej , co w sposób wymierny potwierdziły ostatnie wybory samorządowe w Kowalu, w których frekwencja przekroczyła 66% przy średniej ogólnopolskiej 47%. Znaczącym efektem podjętych działań jest trwała poprawa wizerunku miasta, poprzez dokonania materialne, w tym pomnik, park i infrastrukturę towarzyszącą, które wzbogaciły jego materialny i kulturalny dorobek., a także ogólnopolska promocja miasta i wzrost jego rozpoznawalności i znaczenia w całej Polsce. Nastąpiło to przede wszystkim poprzez nawiązanie współpracy miast i gmin kazimierzowskich należących do Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego. Z inicjatywy jego władz, na czele których stoi Eugeniusz Gołembiewski w całej Polsce podjęto szereg inicjatyw popularyzujących dorobek króla w tym, poprzez organizację

impresz jubileuszowych, odsłonięcie tablic pamiątkowych, pomników, wydanie wielu publikacji, organizacji szeregu wydawnictw, w tym sesji naukowych i popularno-naukowych, ogólnopolskiego konkursu wiedzy organizowanego wspólnie z Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Wydano też płytę edukacyjną dvd- „Kazimierz Wielki i jego czasy”. Opracowanie i wydanie płyty nastąpiło bez udziału środków budżetowych podobnie jak albumu 100 Miast Kazimierza Wielkiego. W wielu miejscowościach kazimierzowskich wybito okolicznościowe monety i medale.

6. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Nie licząc kosztów imprez w dniu jubileuszu, które pokrył Sejmik Woj. Kujawsko-Pomorskiego pozostałe wydatki związane z realizacją projektu zostały sfinansowane przez darczyńców, którzy wsparli dzieło budowy pomnika w ramach Komitetu Budowy Pomnika Króla Kazimierza Wielkiego. W ramach publicznej zbiórki udało się zbierać kwotę około 200 tys. zł. Ponadto Sejmik Województwa Kujawsko – Pomorskiego przekazał kwotę 50 tys. zł z przeznaczeniem na wypłatę wynagrodzenia dla rzeźbiarza. Warto nadmienić, że pomnik został wzniesiony w nowo założonym parku jego imienia. Jego koszt wyniósł 573 tys. zł, z czego środki własne samorządu miasta wyniosły 232 tys. zł, pozostałe zaś 341 tys. zł pochodziło z Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Infrastrukturą towarzyszącą parkowi są dwa parkingi, których koszt budowy zamknął się kwotą 806 tys. zł, z czego 445 tys. zł pochodziło ze środków unijnych, pozostałe zaś 361 tys. zł to środki własne samorządu Miasta Kowala.

Pozostałe przedsięwzięcia związane z publikacją książek i wydawnictw nie były pokrywane z budżetu miasta.

7. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Podstawową trudnością była w początkowym okresie inercja społeczna, niewiara wielu mieszkańców w pozytywny finał podejmowanych przedsięwzięć. Kolejną trudnością do pokonania było przekonanie władz samorządowych miast i gmin kazimierzowskich do idei celowości powstania stowarzyszenia. W związku z obchodzonymi w całej Polsce w 2010r. rocznicami urodzin Fryderyka Chopina oraz bitwy pod Grunwaldem dużą trudnością było przebicie do opinii publicznej z ideą obchodów 700. urodzin Króla Kazimierza Wielkiego. Można zaryzykować stwierdzenie, gdyby nie inicjatywa władz Kowala i stowarzyszenia obchody tego jubileuszu miałyby co najwyżej lokalny zasięg.

8. Zalecenia dla innych jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych wdrożeniem projektu

W przypadku podejmowania inicjatyw związanych np. z budową pomnika rzeczą konieczną jest cierpliwe prowadzenie promocji idei, następnie przeprowadzenie konsultacji społecznych. Działaniem godnym naśladowania jest też sfinansowanie tego typu inicjatyw ze składek mieszkańców, a nie z budżetów lokalnych samorządów. Aby to osiągnąć konieczna jest partycypacja mieszkańców przekonanych do słuszności idei. Ważnym przesłaniem, które płynie z doświadczeń samorządu Miasta Kowala oraz Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego jest

także integrowanie społeczności lokalnej i budowanie tożsamości w oparciu o chlubne dziedzictwo kulturowe.

Ważne jest przeprowadzenie konsultacji społecznych, aby ideą budowy pomnika zainteresować jak największą liczbę mieszkańców oraz osób spoza środowiska.